

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

22. juni 2018

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 264 (Alm. del) af 22. marts 2018 stillet efter ønske fra Martin Lidegaard (RV)

Spørgsmål

Vil ministeren oplyse, hvad det vil betyde, hvis man forkortede varselsperioden fra 15 år i indekseringsmekanismen for folkepensionsalderen til 10 år med effekt fra 2018, samtidig med at det planlagte løft i efterlønsalder på 1 år i 2022-23 bibeholdes, idet effekten bedes vist på følgende variable med og uden forslaget:

- Efterløns- og folkepensionsalder, 1990-2080
- Forventet antal år med folkepension hhv. med efterløn og folkepension for en 60-årig, 1990-2080
- Antal i beskæftigelse (fuldtid) i forhold til befolkningen, 1990-2080
- Den årlige realvækst i BNP 2010-2080
- Den offentlige saldo og den primære offentlige saldo, 2010-2080 både som figur og tabel
- Hvor meget det er nødvendigt at reducere den offentlige forbrugsvækst i årene 2021-41 i gennemsnit pr. år for at leve op til kravene i budgetloven om maksimalt underskud på 0,5 pct. af BNP
- Den finanspolitiske holdbarhed?

Svar

Folkepensionsalderen og efterlønsalderen reguleres med gældende regler om *levetidindeksring*, som et bredt flertal i Folketinget står bag.¹ Sigtepunktet for levetidsindeksringen er en pensionsperiode på 14,5 år målt ved forskellen mellem folkepensionsalderen og middellevetiden for 60-årige. Indekseringer sker med 15 års varsel hvert femte år med udgangspunkt i den senest opgjorte middellevetid for 60-årige og en forudsætning om, at middellevetiden stiger med 0,6 år over varselsperioden. Folkepensionsalderen kan dog kun forhøjes i trin af et halvt eller et helt år (eller holdes uændret). Den første regulering af folkepensionsalderen i henhold til princippet om levetidsindeksring blev besluttet i 2015, hvor folkepensionsalderen blev forhøjet til 68 år med virkning fra 2030.

I besvarelsen af spørgsmålet er det lagt til grund, at varselsperioden afkortes fra 15 år til 10 år, mens det samtidigt er forudsat, at levetiden stiger med 0,6 år over den

---

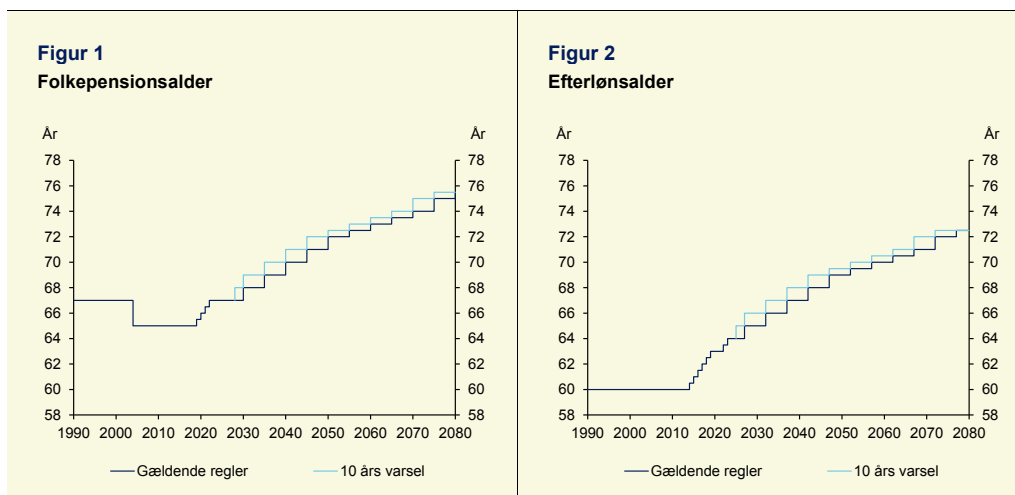
¹ Princippet om levetidsindeksring blev besluttet med Velfærdsaftalen fra 2006 og videreført med Tilbageføringsreformen fra 2011. Princippet er fastsat ved lov, men de konkrete forhøjelser skal løbende vedtages i Folketinget.

nu 10-årige varselsperiode. Dette svarer til, at folkepensionsalderen på langt sigt (så længe levetiden stiger med en vis hastighed) normalt vil være højere end ved gældende regler.

Spørgsmålet forstås sådan, at hvis varselsperioden forkortes til 10 år med virkning fra 2018 skal en regulering af folkepensionsalderen besluttes i 2018 med virkning fra 2028, dvs. to år tidligere end den allerede vedtagne regulering for 2030. I besvarelsen af spørgsmålet er det lagt til grund, at der i 2018 vedtages en ekstra regulering af folkepensionsalderen i 2028, samt at senere reguleringer fortsat sker hvert femte år startende i 2020, hvor folkepensionsalderen nu reguleres med virkning fra 2030. Dette svarer til, at folkepensionsalderen forhøjes tidligere end planlagt.²

Efterlønsalder og folkepensionsalder

Med disse forudsætninger for 10 års varsel forhøjes folkepensionsalderen til 68 år i 2028 og yderligere til 69 år i 2030, *jf. figur 1*. Frem mod 2050, hvor den nuværende mekanisme for levetidsindeksring af folkepensionsalderen ventes at have indhentet sigtepunktet på 14,5 år, vil folkepensionsalderen være 1 år højere end ved gældende regler. I de følgende år vil folkepensionsalderen typisk være et halvt år højere end ved gældende regler som følge af, at det er forudsat, at middellevetiden for 60-årige stiger med 0,6 år over den 10-årige varselsperiode. Da efterlønsalderen reguleres i forhold til folkepensionsalderen, forhøjes efterlønsalderen til 65 år i 2025, *jf. figur 2*.

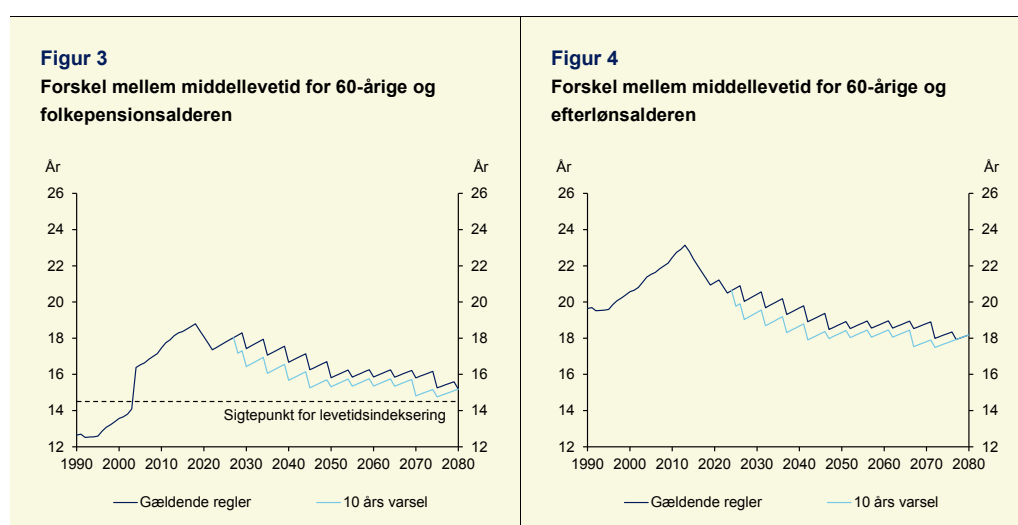
Anm.: Folkepensionsalderen og dermed efterlønsalderen er baseret på den forventede middellevetid for 60-årige to år forud for beslutningstidspunktet for forhøjelsen. Efter 2050, når levetidsindeksringen har indhentet sigtepunktet, er virkningen af 10 års varsel på folkepensionsalderen følsom over for afrunding, da folkepensionsalderen afrundes til nærmeste halve år. Derfor er forskellen mellem folkepensionsalderen ved 15 års varsel (gældende regler) og 10 års varsel ikke nødvendigvis et halvt år i alle år.

Kilde: DREAM og Danmarks Statistiks levetidsprognose 2017 og egne beregninger.

² De samme forudsætninger blev lagt til grund for besvarelsen af et tidligere tilsvarende Finansudvalgsspørgsmål, *jf. besvarelsen af Finansudvalgets spørgsmål nr. 193 af 10. marts 2016*.

Forventet antal år med efterløn hhv. efterløn og folkepension for en 60-årig

Det forventede antal år med henholdsvis efterløn og folkepension er opgjort i *figur 3* og *figur 4*. Antallet af år med folkepension er her opgjort som middellevetiden for 60-årige i det givne år fratrukket folkepensionsalderen i det samme år. Fra 2003 til 2004 steg antallet af år med folkepension, som følge af at folkepensionsalderen blev sænket fra 67 til 65 år. Fra 2004 til 2019 stiger antallet af år med folkepension yderligere i takt med den stigende middellevetid for 60-årige, mens den falder over årene 2019-2022, når folkepensionsalderen atter forhøjes fra 65 til 67 år. Fremadrettet indekseres folkepensionsalderen i forhold til levetiden fra henholdsvis 2030 under de gældende regler og fra 2028 i fremskrivningen med en 10 års varselsperiode, hvorved pensionsperioden gradvis nærmer sig sigtepunktet på 14,5 år.

Anm.: At forskellen mellem middellevetiden for 60-årige og folkepensionsalderen selv på meget langt sigt ikke helt når sigtepunktet, skyldes at middellevetiden for 60-årige i levetidsprognosen stiger hurtigere end de 0,6 år som lægges til grund for princippet om levetidsindekseringen.

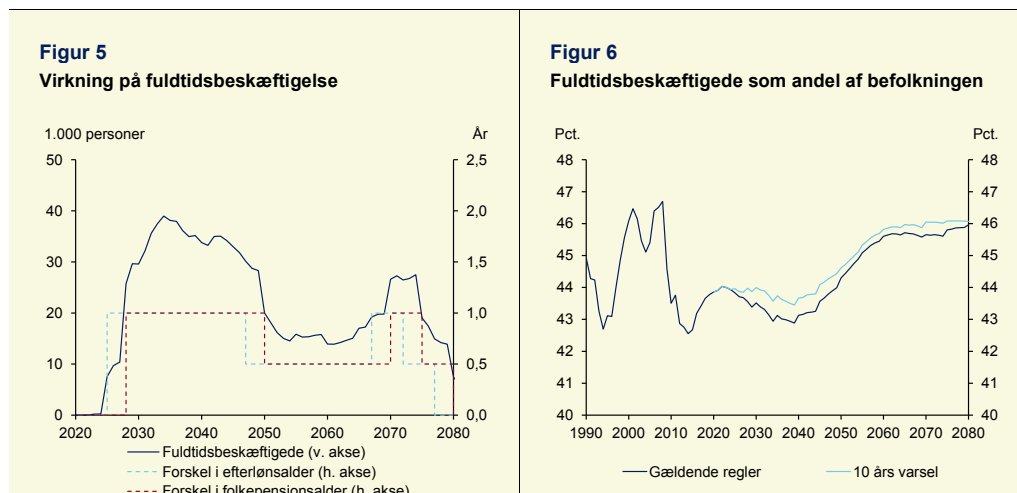
Kilde: DREAM og Danmarks Statistiks levetidsprognose 2017 og egne beregninger.

Beskæftigelsesvirkning og fuldtidsbeskæftigede som andel af befolkningen

I de mellemfristede fremskrivninger forudsættes forhøjelserne af efterløns- og folkepensionsalderen at føre til et øget arbejdsudbud gennem en højere gennemsnitlig tilbagetrækningsalder. I 2028, hvor folkepensionsalderen øges til 68 år i fremskrivningen med en 10-årig varselsperiode, skønnes beskæftigelsen øget med knap 26.000 fuldtidspersoner i forhold til den seneste mellemfristede fremskrivning til *Konvergensprogram 2018*, jf. *figur 5*.

Beskæftigelsesvirkningen topes omkring 2034, hvor beskæftigelsen skønnes øget med ca. 39.000 fuldtidspersoner. Det svarer til, at beskæftigelsen øges med ca. 0,6 pct.-point som andel af befolkningen, jf. *figur 6*.

Efter 2050 skønnes beskæftigelsesvirkningen at være mindre, da folkepensionsalderen i de fleste år efter 2050 kun er et halvt år højere end i fremskrivningen ved gældende regler, eftersom levetidsindekseringen har indhentet sigtepunktet på 14,5 år.

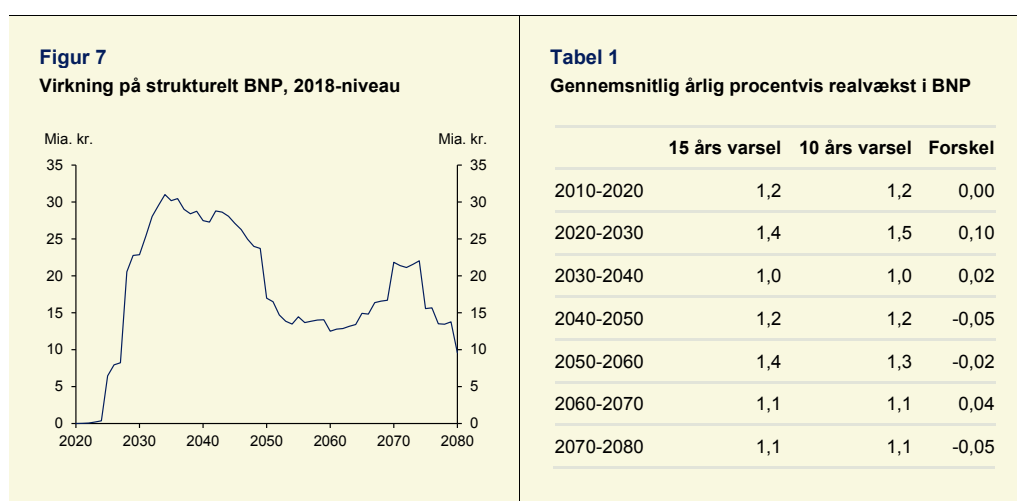

Anm.: Beskæftigelsen er opgjort i fuldtidspersoner i forhold til en gennemsnitlig årlig arbejdstid på 1.642,8 timer for fuldtidsbeskæftigede. Efter 2050, når levetidsindekseringen har indhentet sigtepunktet, er virkningen af 10 års varsel på folkepensionsalderen følsom over for afrunding, hvorfor virkningen ikke er et halvt år i alle år, jf. anmærkning til figur 1, så folkepensionsalderen i fx 2070-2074 er 1 år højere med 10 års varsel end ved 15 års varsel (gældende regler). Forskellen i virkningen på pensionsalderen ift. besvarelsen af *Finansudvalgets spørgsmål nr. 193 af 10. marts 2016*, hvor forskellen i pensionsalderen var et halvt år i alle år efter 2050 skyldes opdatering af levetidsprognosen, som til FIU 193 var baseret på prognosen fra 2015 mod prognosen fra 2017 i indeværende svar.

Kilde: Konvergensprogram 2018 og egne beregninger.

Virksomhed på BNP og årlig realvækst i BNP

Beskæftigelsesløftet indebærer et løft af BNP-niveauet i forhold til den seneste mellemfristede fremskrivning til *Konvergensprogram 2018*. Effekten er størst i 2034, hvor strukturelt BNP i faste priser skønnes øget med over 30 mia. kr. (2018-niveau), jf. figur 7. Det højere BNP indebærer i en årrække en midlertidig højere BNP-vækst. I årene 2020-2030 skønnes den gennemsnitlige årlige realvækst i BNP således ca. 0,1 pct.-point højere. På længere sigt er BNP-væksten i gennemsnit omtrent uændret.

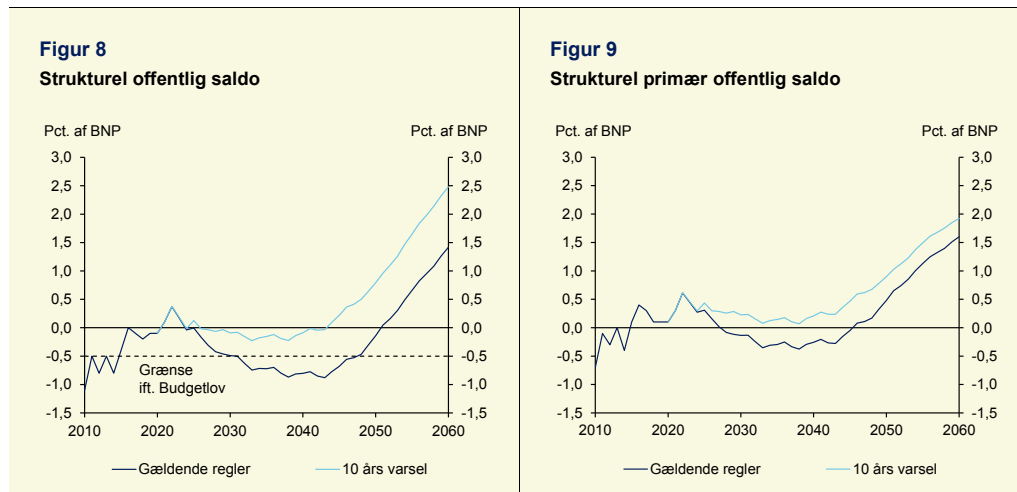

Anm.: Fremskrivningen ved gældende regler (15 års varsel) er den mellemfristede fremskrivning til Konvergensprogram 2018. Virkningen på strukturelt BNP er opgjort som strukturelt BNP for 2018 ganget forholdet mellem BNP i faste priser i fremskrivningen med 10 års varsel for levetidsindekseringen og BNP i faste priser i den mellemfristede fremskrivning til Konvergensprogram 2018.

Kilde: Konvergensprogram 2018 og egne beregninger.

Offentlig saldo, primær offentlig saldo og finanspolitisk holdbarhed

Den højere pensionsalder indebærer, at færre personer er på folkepension, og at flere personer er i beskæftigelse, hvilket forbedrer den offentlige saldo. I 2025, hvor efterlønsalderen er forhøjet med 1 år, skønnes den strukturelle offentlige saldo forbedret med ca. 0,1 pct. af BNP, jf. figur 8. I 2028, hvor folkepensionsalderen forhøjes, skønnes den strukturelle offentlige saldo forbedret med ca. 0,4 pct. af BNP. Med de beregningstekniske fremskrivningsprincipper skønnes den offentlige saldo forbedret med ca. 0,8 pct. af BNP i ”hængekøjeårene” 2041-45. En sådan forbedring af den strukturelle saldo vil føre til, at den strukturelle offentlige saldo bringes over Budgetlovens underskudsgrænse på -0,5 pct. af BNP. I den beregningstekniske fremskrivning med 10 års varsel for levetidsindekseringen skønnes der dog fortsat underskud i årene 2026-2043.

Anm.: Der er vist den marginale virkning på den offentlige saldo af 10 års varsel for levetidsindekseringen. Fra 2025 er den offentlige saldo vist ved et 3-årigt glidende gennemsnit.

Kilde: Konvergensprogram 2018 og egne beregninger.

Saldovirkningerne af 10 års varsel er vist for udvalgte år i tabel 2.

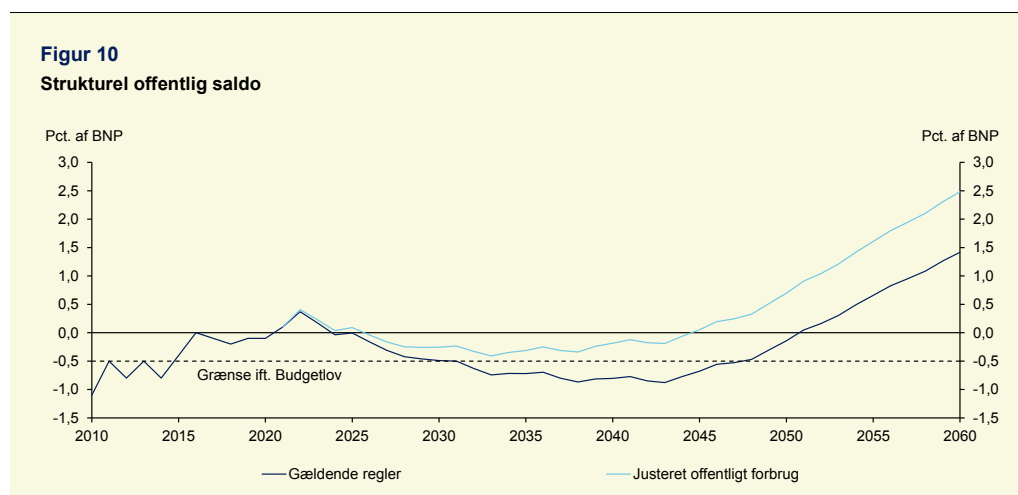
	Offentlig saldo		Primær offentlig saldo	
	Gældende regler	10 års varsel	Gældende regler	10 års varsel
2010	-1,1	-1,1	-0,7	-0,7
2020	-0,1	-0,1	0,1	0,1
2030	-0,5	-0,1	-0,1	0,2
2040	-0,8	-0,1	-0,3	0,2
2050	-0,1	0,8	0,5	0,9
2060	1,4	2,5	1,6	1,9

Kilde: Konvergensprogram 2018 og egne beregninger.

Med gældende regler er den finanspolitiske holdbarhedsindikator (HBI) i *Konvergensprogram 2018* opgjort til 1,2 pct. af BNP, mens HBI i fremskrivningen med 10 års varsel forbedres med ca. $\frac{1}{4}$ pct. af BNP til ca. 1,4 pct. af BNP. Det bemærkes, at den positive HBI er baseret på forudsætninger om, at folkepensionsalderen i fremtiden løbende forhøjes, så den gradvist indhenter den indtrufne stigning i levetiden.

Overholdelse af Budgetlovens underskudsgrænse gennem justeret offentligt forbrug

I den beregningstekniske fremskrivning med 10 års varsel overholder den offentlige saldo Budgetloven i alle år. En anden måde at sikre, at den offentlige saldo overholder underskudsgrænsen på -0,5 pct. af BNP, er gennem en lavere offentlig forbrugsvækst, som der spørges til. Hvis den gennemsnitlige årlige reale vækstrate for det offentlige forbrug sænkes med i gennemsnit knap 0,1 pct.-point hvert år fra 2021 til 2041, vil den strukturelle offentlige saldo overholde Budgetloven i alle årene i den beregningstekniske fremskrivning, *jf. figur 10*.

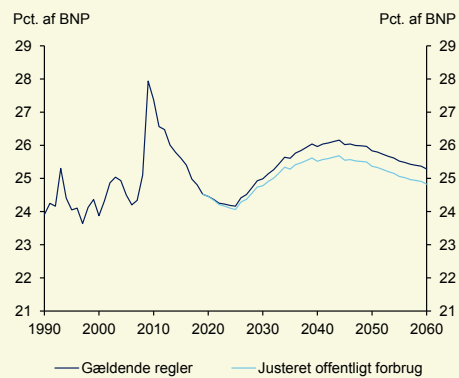

Anm.: Der er vist den marginale virkning på den offentlige saldo af en justeret vækstrate i det offentlige forbrug. Fra 2025 er den offentlige saldo vist ved et 3-årigt glidende gennemsnit.

Kilde: Konvergensprogram 2018 og egne beregninger.

En sådan justering af den offentlige forbrugsvækst indebærer samtidig, at det offentlige forbrug på sigt vil udgøre en mindre andel af BNP end ellers. I fremskrivningen med justeret offentligt forbrug, er det offentlige forbrug således ca. 0,5 pct.-point mindre som andel af BNP fra 2041 i forhold til den mellemfristede fremskrivning i *Konvergensprogram 2018*, *jf. figur 11 og tabel 3*.

En sådan justering af det offentlige forbrug indebærer samtidig en forbedring af HBI på $\frac{1}{3}$ pct. af BNP.

Figur 11**Offentligt forbrug som andel af BNP****Tabel 3****Forskel i offentligt forbrug**

	pct. af BNP	mia. kr., 2018-niveau
2025	-0,1	-2
2030	-0,2	-5
2035	-0,3	-7
2040	-0,4	-10
2045	-0,5	-11
2050	-0,5	-10
2055	-0,5	-10
2060	-0,5	-10

Kilde: Konvergensprogram 2018 og egne beregninger.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister